

Haluatko elää 200-vuotiaaksi?

Keskimääräinen elinaika on jatkuvasti lisääntynyt viimeisen kolmen vuosituhannen ajan. Paleoliittisen kauden mies ja nainen elivät noin 20–30 vuotta ja 1700-luvun puolivälin suomalainen noin 37 vuotta. Tällä hetkellä suomalaiset kuolevat keskimäärin noin 81-vuotiaana ja koko maailman väestö kaksi vuosikymmentä nuorempina. Kehitys näkyy iäkkääksi elävien ihmisten lukumäärän kasvuna: yli satavuotiaita oli 1950-luvun alussa Suomessa vain viisi ja

”Yksilön elämän päätyminen on evoluution ja lajin säilymisen kannalta välttämätön tapahtuma.”

1980-luvun alussa noin 50. Tällä hetkellä heitä on jo 800 ja vuonna 2065 todennäköisesti noin 8 000.

Vaikka yhä useampi ihminen rikkoo sadan vuoden rajan, vain harva elää yli 110-vuotiaaksi. Vain yksi ihminen on ylittänyt todistetusti 120 vuoden rajan, ranskalainen Jeanne Louise Calment, joka eli 122 vuotta 164 päivää. Myös japanilaisen miehen Shigechiyo Izumin on väitetty eläneen 120 vuotiaaksi, mutta tieto on kiistetty, ja hän kuoli todennäköisesti paljon nuorempana. Vanhin koskaan elänyt suoma-

lainen on Ikaalisissa syntynyt ja elänyt Lempi Maria ”Maija” Rothovius, joka kuoli vuonna 2000 lähes 113-vuotiaana.

Mooseksen kirjassa ihmisen ajaksi määritettiin 120 vuotta. Tämä näyttää olevan lähellä kattoa, jota nykyihminen ei pysty ylittämään. Mistä katto johtuu ja onko sitä mahdollista tulevaisuudessa puhkaista, on kiistelty asia. On mahdollista, että yksilön elämän päätyminen on evoluution ja lajin säilymisen kannalta välttämätön tapahtuma ja ohjelmoitu geeneihin tavalla, johon on vaikea tai mahdoton vaikuttaa.

Osa ikääntymisen tutkijoista on toista mieltä. Heidän käsityksensä mukaan maksimieliikää voidaan pidentää ruokavaliolla ja lääkkeillä ja muokkaamalla ikääntymiseen vaikuttavia geenejä. Jatkuva kalorirajoitus pidentää koe-eläinten ikää. Samanlaisia vaikutuksia näyttää olevan jo käytössä olevilla lääkkeillä (diabetislääke metformiini, verenpainelääkkeet ACE:n estäjät ja ATR:n salpaajat ja hylkimisenestolääke sirolimuusi). Varaosalääketiede kehittyi koko ajan, ja yhä useampi elin voidaan korjata ja korvata mekaanisesti tai kantasoluista tuotetuilla soluilla ja kudoksilla. Optimistisimmat asiantuntijat arvelevat, että tällä hetkellä syntyy lapsia, jotka elävät 200-vuotiaiksi.

Mutta haluatko sinä tai haluanko minä elää 200-vuotiaaksi? Yhteiskunta muuttuisi radikaalisti. Eläkeikää pitäisi nostaa jopa sadalla vuodella, sillä jonkun on maksettava eläkkeet ja työttömyysmenot. Mielekästä työtä 150 vuodeksi tuskin riittäisi kaikille. Työvoima jouduttaisiin kouluttamaan uusiin tehtäviin 30–50

vuoden välein. Työpaikan ilmapiiri ummeh-
tuisi, kun samat työntekijät istuisivat pallillaan
sata vuotta. Eteneminen työelämässä pysäh-
tyisi, kun yhdeksänkymppinen johtaja jatkaisi
hommassaan vielä 70 vuotta.

Perheinstituutio olisi mennyttä maailmaa.
Avioliitot voisivat periaatteessa kestää 170
vuotta, mutta merkittävä osa todennäköisesti
kyllästyisi ja vaihtaisi kumppania 30–50 vu-
oden välein. Ihmiset voisivat saada lapsia sadan
vuoden ajan tai pitempään. Lukuisten peräk-
käisten avioliittojen ja parisuhteiden ja niistä
syntyneiden jälkeläisten labyrintti olisi lähes
mahdoton hallita. Miltä tuntuisi, jos entinen
aviomiehesi menisi uudelleen naimisiin lapsen-
lapsenlapsesi luokkatoverin kanssa?

Eliniän pidentäminen lääketieteen keinoin
loisi eriarvoisuutta hallitsemattomalla tavalla.
Lääkkeet, geenien muunteleminen ja elinten
varaosat maksavat valtavia summia, ja siksi nii-
den hyödyistä pääsisi nauttimaan vain joukko
etuoikeutettuja. Ihmiskunta jakautuisi kahteen
osaan. Rikkaat ja hyväosaiset eläisivät pitkään,
köyhät ja vähäosaiset sairastaisivat enemmän ja
kuolisivat vuosikymmeniä nuorempina.

Ajatusleikkiä voi jatkaa pitkään. Yksi kysy-
mys nousee kuitenkin yli muiden, jos elinikä
todella voitaisiin radikaalisti pidentää. Olenko
160-vuotiaana terve vai sairas, hyväkuntoinen
vai raihnainen? Matkustanko maailmalla vai
olenko sidottu pyörätuoliin tai sänkyyn? Nau-
tinko elämästä vai kärsinkö aamusta iltaan ki-
vuista ja kolotuksista? Valitettavasti on vaikea
kuvitella, että eläisimme kukoistavina kolmi-

kymppisinä 170 vuotta ja alkaisimme vasta sit-
ten hitaasti vanhentua.

Kreikkalaisessa mytologiassa Troijan kunin-
kaan poika Tithonus pyysi jumalilta palkinto-
na sankariteostaan kuolemattomuutta mutta
unohti pyytää pysyvää nuoruutta. Hän eli
ikuisesti, mutta muuttui vuodesta toiseen van-
hemmaksi ja vanhemmaksi rukoillen jumalilta
armahtavaa kuolemaa.

Minä en taida välittää 120 lisävuodesta. Mut-
ta 20–30 hyvää vuotta voisi kyllä kelvata. ■

JUSSI HUTTUNEN

